

راهبردهای عملی تحقق فرهنگ سازی و نهادینه نمودن ADR در جامعه باشیم. اگر مساله را جدی گرفته و در صدد بومی نمودن و فرهنگ نمودن آن رفتار باشیم باید هزینه‌های آن را پیردازیم و انگیزه ایجاد کنیم و به طور همه جانبی برای آن برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کنیم؛ که بزرگان اخلاق و مدیران موفق گفته‌اند هیچ فضیلتی رایگان حاصل نمی‌آید. هر سخنی بگوییم باید ملتزم به لوازم آن شویم. نباید مرتبًا بر کرسی دعوا بکوییم که چون در بسیاری ممالک اطلاع دهی ADR داوطلبانه انجام می‌گیرد؛ پس همه مردم ما هم این احساس مسؤولیت را به طور خودکار باید پیدا کنند و داشته باشند.

اگر به روانشناسی و فارماکوژنتیک توجه داشته باشیم در می‌یابیم که علل رفتار هر مردمی، بر اساس فضاسازی‌ها و فضاهایی است که در آن اقلیم به وجود آمده. انگیزه و انگیزه سازی و تشویق و تنبیه نقش مهمی در این فعالیت‌ها دارد. تجربه تاریخی نشان می‌دهد که تقاضای یک سلسله فعالیت‌های دقیق و زحمت کشیدن‌های داوطلبانه بدون احساس سود ملموس در جامعه ما جانیقتاده است. اگر در برخی کشورها این فعالیت‌های داوطلبانه شدید و موثر است زیرا آن‌ها نتایج عمومی این گونه فعالیت‌ها را به طور سریع و صریح و پایدار مشاهده نموده‌اند. ولی در جامعه ما گاه بسیاری از قوانین حتی تصویب می‌شود یا شعارهایی مطرح می‌شود که منشا کوچکترین اثر عملی نمی‌شود و یا ضوابطی اجرا می‌شود که نواقص فراوان دارد.

این تجرب قومی باعث می‌شود که جامعه ما به این گونه تقاضاهای فعالیت داوطلبانه به

مقدمه

به دنبال مطالبی که در زمینه عوارض دارویی، تحت عنوان گزارش مرکز فارماکوویژیلانس ایران در رازی به چاپ رساندیم و به پاری خداوند ادامه خواهیم داد همکارمان آقای دکتر فرزان کمالی‌نیا مطلبی تحت عنوان «فارماکوویژیلانس موثر» برایمان ارسال داشتند که در این ستون یعنی ستون دیدگاه رازی به چاپ می‌رسانیم تا زمینه‌ساز ارسال دیدگاه دیگر عزیزان همکار در این رابطه باشد. با هم دیدگاه همکارمان را در این زمینه مرور می‌کنیم.
«سردبیر»

برای آن که یک مرکز ADR فعال و موثر داشته باشیم باید این مساله را جدی بگیریم. اگر مساله ADR را جدی گرفتیم باید در فکر

ثبت عوارض، ایجاد یک بازوی بازرگانی قوی است که به همه موارد مخابره شده به سازمان سرکشی کند و صحت و سقم اطلاعات واصله را محک بزند تا اطلاعاتی معنی‌دار وارد سیستم شود.

کار سوم جمع‌بندی اطلاعات و نتیجه‌گیری و فعالیت‌های تئوریک آماری است. که این هم همان میوه شیرین و مقوی آن فعالیت‌های جدی موثر و واقعی است. سپس این اطلاعات باید تنظیم و منتشر شود و در اختیار همه علاقمندان گذارده شود. پس از اجرای منسجم و منظم و مرتب و مداوم این مراحل چندگاهه یعنی جذب کنترل شده اطلاعات و تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه‌گیری‌ها و بازخورد اطلاعات، تغییری به وجود خواهد آمد و نهایتاً جامعه ما از لحاظ فارماکوویژیلانس جز کشورهای برتر عالم خواهد شد و علم رو به سوی شدن و تکامل واقعی خواهد گذاشت. و روزی می‌توان حرف‌های مهمی درباره داروهای دار عالم مطرح کرد و سرانجام الگوی عالمیان خواهیم شد. ولی بدون این فعالیت‌های صحیح و جدی و فقط با شعار دادن این که در بسیاری از کشورهای جهان اطلاع دادن ADR داوطلبانه است و این روش‌ها مورد تایید WHO است، نه تنها پیشرفتی پایدار و واضح در این موضوع حاصل نمی‌آید بلکه این جریانات نهایتاً به سرخوردگی می‌انجامد. این یک معیار و تست جهت پاسخ‌دهی به سایر سوالات نیز هست. اگر این پروژه را خوب به انجام برسانیم آنگاه در مورد سایر طرح‌ها نظیر طرح ارتقا سطح صنایع دارویی هم شایسته تعالی و دستیابی به اهداف خواهیم بود.

دکتر فرزان کمالی‌نیا

سردی پاسخ دهد. تنها کسانی به این امر مبادرت مستمر و موثر می‌ورزند که یا دانشجویانی هستند که به دستور استادان خود در ذیل یک سری پروژه‌های در نقاط محدودی مثل مراکز دانشگاهی به فعالیت می‌پردازند و یا عده بسیار قلیلی که از روی علاقه فردی گاهی فعالیتی می‌کنند و بعد نمی‌توانند ادامه دهند، زیرا تشویقی نمی‌بینند و گاه تاثیری هم نمی‌بینند و یا این که آثار عملی این فعالیت برای ایشان متجلی و ظاهر نمی‌شود.

با توجه به این مقدمات در جامعه ما انتظار یک فعالیت داوطلبانه بدون مشاهده آثار عملی و بدون نفع ملموس انتظاری عیث است و این فعالیت‌ها ابتربند.

برای همین باید برای هر گزارش و کشف عوارض جانبی تشويقات و مزايا و انگيزه‌هایي ایجاد کرد. اگر این مساله را جدی بگیریم باید هزینه‌های آن را هم بپردازیم. باید او لا همه مراکز بهداشتی و درمانی بتوانند پایگاه جمع‌آوری اطلاعات ADR باشند و همین آمادگی خود هزینه‌هایی دارد. باید برای افراد جستجوگر و کاشف و شاهد و اطلاع دهنده عوارض، تشويقات و مزاياي در نظر گرفت. باید به بیمارانی که به خوبی همکاري می‌کنند تسهيلات و مزايايي اختصاص داد. باید راه‌های ارتباطی همه مراکز درمانی را با ایستگاه مرکزی ثبت عوارض تسهيل کرد. (که قدم‌هایی در این راه البته برداشته شده است).

حالا پس از بنیان گذاری این مقدمات و ایجاد انگيزه و تشويق برای داوطلبان اطلاع‌دهی، ممکن است اطلاعات کاذب برای رسیدن به سودهای مادی زیاد شود؛ لذا کار مهم و بازوی دوم مرکز